

De Vriendenkring

Maandblad van het Religieus Genootschap der Vrienden (Quakers)
website: www.Quakers.nu; 88e jaargang nr. 10, november 2017

Het innerlijk licht stroomt door de generaties, foto genomen tijdens de najaarsbijeenkomst van de Nederlandse Quakers op 30 september.

De Vriendenkring

ISSN: 0167 – 3807

Maandblad van het Religieus Genootschap der Vrienden (Quakers)

Abonnementsprijs:

Nederland €25,00 per jaar
Europa €35,00 per jaar
Wereldwijd €35,00 per jaar
Email abonnement (PDF) €5,00 per jaar

deze Vriendenkring is gedrukt op milieuvriendelijk papier met deze drie certificaten

Nieuwe bankrekening: (IBAN) **NL65 TRIO 0212 3772 64** t.n.v. Religieus Genootschap der Vrienden Quakers te Amsterdam met vermelding van 'Abonnement De Vriendenkring'. Voor buitenland: (BIC) TRIONL2U

Nieuwe abonnees, adreswijzigingen en betalingen email:

vriendenkringredactie@gmail.com

Redactieleden:

Eindredactie: Sytse Tjallingii, Van Nispensingel 5, 8016 LM,
Zwolle, tel. 038-4608461/06-40030923,
email: vriendenkringredactie@gmail.com,

Schrijver: Hylkia Nieuwerth

Redactielid/leden: Wils 't Hart en vacature

Correctie: Hylkia, Corien van Garderen en Frieda Oudakker

Voor abonnees met gezichts- of leesproblemen was er een gesproken versie van De Vriendenkring. Als je hier behoefte aan hebt neem dan contact op met de redactie.

Kopij voor De Vriendenkring is heel erg welkom voor de 15^e van iedere maand! (tenzij anders afgesproken).

De Vriendenkring staat in kleur op de website, waar je nog een schat aan aanvullende en actuele informatie over de Quakers vindt.

Bezoek daarom geregeld de Quaker website: www.Quakers.nu (je wordt doorgeschakeld naar het blog waar ook de Vriendenkringen staan)

In dit nummer:

Retraite 2018.....	3
Van de redactie	4
Zeer Kort Verhaal,	5
Stilte	6
This little light of mine	7
Wat doen wij in de Quakermeeting?.....	8
Gaat de zon op of onder?	9
Reactie op Gaat de zon op of onder?	12
Foto's najaarsvergadering.....	14
What canst thou do?.....	15
Het innerlijk vuur brandt in ons	16
De ezeltjes: samenwerken is beter dan conflict	17
Hoe houden we het vuur brandend?.....	18
Quaker geloven en werken: toen en nu (deel 2).....	19
John Woolman?	22
QCEA's transformatie werk in Europa.....	23
Zendbrief QCEA	26
Quaker Vrijwillige Actie.....	28
Kom Woodbrooke helpen!.....	30
Pelgrimage door het leven.....	32
Murugesan Een activist voor gehanicapten.....	33
Vraag me waarom ik een quaker ben.....	34
“Elke nacht zie ik mijn zoon voor me”	36
Nobelprijs valt in goede handen.....	38
Mens en aarde	39
Handen en Voeten.....	41
Vrienden in het hele land	42
Waar zijn Quakerbijeenkomsten?	43
Najaarsbijeenkomst in Amersfoort	44

Retraite 2018

Om alvast in je agenda te zetten: de Quaker retraite 2018 zal zijn op 2, 3 en 4 februari. Ook deze keer is de retraite op de ons zo vertrouwde plek: het gastenhuis van de St Willibrordsabdij bij Doetinchem.

Het thema voor deze retraite is:
‘Luisteren naar wat je beweegt’

In de december Vriendenkring zal uitgebreide informatie volgen.
De retraitecommissie.

Van de redactie

Wat een goede herfstbijeenkomst hebben we gehad op 30 september! Ik heb zoveel geïnspireerde mensen ontmoet. Natuurlijk was er de bezorgdheid over het afnemende ledenaantal, maar we willen eigenlijk elkaar nog meer stimuleren. Er was ook veel vuur! De creatieve opdracht inspireerde tot veel verschillende activiteiten: tekenen, dichten, de natuur in gaan om herfstbladeren te verzamelen, cartoons maken, de stilte laten spreken en liederen componeren. Er waren ook intensieve en diepgaande gesprekken over motivatie om tegen het militaire apparaat te protesteren en zich in te zetten voor vluchtelingen en vrede in de eigen omgeving of op andere plaatsen in de wereld.

Het is ook zo mooi dat onze Quaker voorouders nog steeds kunnen inspireren. Ik denk dan bijvoorbeeld aan de uitspraak van George Fox: "You will say, Christ saith this, and the apostles say this: but what canst thou say?"

Art thou a child of Light and hast thou walked in the Light, and what thou speakest, is it inwardly from God?"

Het appél om de eigen geloofservaring te laten spreken en je leven te laten leiden spreekt mij en velen zo aan. Dat dit centraal staat bij de Quakers is belangrijk!

Het is daarom ook, dat ik mijn aandacht wil richten op de kwaliteit van onze geloofsbelevens en graag iedereen wil oproepen om de stilte te laten spreken en in beweging te komen. Als we een actieve en betrokken geloofsgemeenschap zijn, komen er ook weer nieuwe leden bij.

Bij het bezoeken van de tentoonstelling in de Nieuwe Kerk in Amsterdam: I have a dream over Gandhi, Martin Luther King en Nelson Mandela ben ik weer diep onder de indruk gekomen van wat een enkeling kan doen als hij zo'n sterk geloof heeft. Niet de kwantiteit maar de kwaliteit maakt onze toekomst!

In deze Vriendenkring veel bijdragen die in of na de najaarsvergadering werden gemaakt, Laat je inspireren!

Tenslotte nog een belevens van vanmorgen (22 okt). Marlies en ik zijn op het ogenblik in Ramallah en we hebben de wijdingsdienst van de Quakers hier bijgewoond. Jean Zaru rond de tachtig bijna de enige van oorsprong Palestijnse Quaker, was zeer inspirerend! We waren met 20 mensen van over de hele wereld, allemaal zeer betrokken bij Palestina.

Sytse Tjallingii (redacteur)

Zeer Kort Verhaal,

Voorgelezen door Jan de Winter tijdens de najaarsbijeenkomst

Nu stond hij voor de groep.

Dat was afgesproken.

*Iedereen moest een bijdrage leveren
om deze middag tot een succes te maken
“Mijn gedicht heet ‘stilte’ “ begon hij.*

*Iedereen zweeg en keek naar hem op.
Hij zette zijn voeten iets uit elkaar,
haalde diep adem,
keek de zaal in,
sprak langzaam en duidelijk het woord ‘stilte’*

en zweeg.

*Gerard van den Dool in stilte de creativiteit
toelaten op de najaarsbijeenkomst*

Stilte

(naar het Osho Meditatie Handboek 'vrij zijn in het hier & nu') Henk Ubas
(overleden in 2015)

Stilte wordt gewoonlijk opgevat als iets negatiefs, iets leegs, een afwezigheid van klank en geluid.

Dit misverstand is algemeen verbreid omdat heel weinig mensen ooit stilte ervaren hebben. Alles wat ze aan zogenaamde stilte hebben ervaren is afwezigheid van geluid.

Maar echte stilte is een totaal ander verschijnsel.

Het is uiterst positief.

Het is existentieel en niet leeg, boordevol muziek die je nooit eerder hebt gehoord.

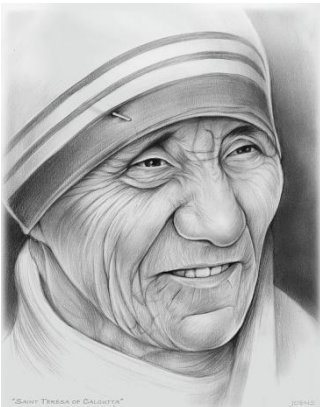
Het heeft een geur waar je geen weet van hebt en een licht dat alleen zichtbaar is voor het innerlijk oog.

Het is niet iets denkbeeldigs, het is een realiteit. En een realiteit die al aanwezig is in iedereen.

We kijken vaak niet naar binnen. Het is niet jouw stilte.

Jij bent het. Het is niet iets dat je bezit; je wordt erdoor bezeten en dat maakt het zo groots.

Deze stilte geeft je waarheid, liefde en duizend andere zegeningen.

*We need silence
To be able
To touch souls*

*(We hebben stilte nodig om in staat te zijn
zielen te raken)*

This little light of mine

Twee Liederen die we hebben gecreëerd op de Najaarsbijeenkomst

Dit kleine licht in mij

Schijn en maak me vrij

Dit kleine licht in mij

Schijn en maak me blij

Dit kleine licht in mij

Schijn en leef door mij

Maak me vrij, maak me blij, leef door mij

Musical score for 'This little light of mine' in 4/4 time, featuring three staves of music with lyrics and chord symbols (F, Gm7, Bb, D7, A, G).

This lit - tle light of mine — I'm gon - na let it shine —

⁵ This lit - tle light of mine — I'm gon na let it shine — This lit - tle light of mine —

¹¹ I'm gonna let it shine — Let it shine, — let it shine, — let it shine —

Wat doen wij in de Quakermeeting?

op de wijs van 'What shall we do with the new attender.....

Paul Blissett (1952-)

Traditional arranged Janet Kibblewhite (1952-)

The image shows a musical score for a hymn. It is written in 2/4 time and features two systems of music. The first system is marked with a 'Dm' chord and the second with a 'C' chord. The lyrics are: 'What shall we do with the new at - tend - er? What shall we do with the new at - tend - er?'. The melody is simple and repetitive, with a focus on the lyrics.

1. Wat doen wij in de Quakermeeting 3x
Op de zondagmorgen
2. Zitten een uur in diepe stilte 3x
Op de zondagmorgen
3. Lezen een stukje uit de bijbel 3 x
Op de zondagmorgen
4. Doen soms even een heel klein dutje 3x
Als we maar niet snurken!
5. Dan komt soms de inspiratie 3x
Op de zondagmorgen
6. Een heilig woordje wordt gesproken 3x
Op de zondagmorgen
7. Zo zijn wij opnieuw verbonden 3x
Op de zondagmorgen

Gaat de zon op of onder?

door Marianne IJspeert

Deze vraag stelde ik aan iedereen die mijn tekeningen wilde zien, die ik maakte bij de creatieve verwerking van het thema van de Najaarsbijeenkomst op 30 september te Amersfoort. Ik had mezelf overtroffen met het maken van drie tekeningen: een opgaande en een ondergaande zon, plus een druppel op een gloeiende plaat. Voor mij is het antwoord duidelijk: de zon gaat onder in ons Genootschap en het Quakerwerk dat we doen is slechts een druppel op een gloeiende plaat. De vraag is of dat erg is. Moeten we uit alle macht het tij proberen te keren of kunnen we berusten in de ondergaande zon en genieten van de vergezichten die deze ons geeft. Misschien komt er daarna wel een mooie volle maan op!

Zonsondergang of zonsopgang?

We leven in een tijd waarin alle maatschappelijke organisaties het moeilijk hebben: politieke partijen, vakbonden, verenigingen, charitatieve instellingen en niet te vergeten kerken. Wij vormen ook een kerkgenootschap en zijn volwaardig lid van de Raad van Kerken. De universalisten en de nontheïsten onder ons zouden dat misschien liever anders zien, maar onze wortels zijn toch onmiskenbaar christelijk. Net als aan de ondergaande zon, kun je daar verschillende waarden aan toekennen. Is het christendom achterhaald en groeien we toe naar een universeel spiritueel bewustzijn waarin alle grote godsdiensten samenvloeien? Of behoren wij tot de christelijke mystici, die in stille devotie en contemplatie zoeken naar de opdracht die God hen in de wereld geeft? Met de bekende woorden van William Penn: *Ware vroomheid keert mensen niet van de wereld af, maar*

stelt hen in staat er beter in te leven, en moedigt hen juist aan te streven naar een verbetering van die wereld.

We kwamen op 30 september bijeen om de blik naar binnen te richten (*to reach in*) om vervolgens de handen naar buiten uit te kunnen strekken (*to reach out*) om met buitenstaanders te delen wat ons bezielt en hen uit te nodigen met ons mee te wandelen. Bij het zelfonderzoek zijn m.i. toch een paar vragen blijven liggen, die te maken hebben met onze identiteit. Wie zijn wij eigenlijk? Waarin onderscheiden we ons van andere kerken en groeperingen? En wat wil God van ons?

Wie zijn wij?

Christenen of bijvoorbeeld humanisten? Zijn wij eeuwige zoekers of hebben wij toch wel wat gevonden? En in dat geval: Wat is dat dan? Kunnen we dat omschrijven? Om met anderen in dialoog te gaan, moet je toch wel weten wie je bent en waar je voor staat. De meeste omschrijvingen van wat het betekent om Quaker te zijn maken gebruik van ontkenningen: We zijn ondogmatisch, we hebben geen belijdenis, geen ambtsdragers, geen hiërarchie, geen uiterlijke sacramenten, een ongeprogrammeerde wijdingssamenkomst en we zijn, niet te vergeten, geweldloos. Behalve de laatste, hebben deze formuleringen alleen betekenis in een christelijke context. Net als andere vrijzinnige groeperingen, zijn we afhankelijk van waartegen we ons hebben afgezet. Als Quakers zijn we van oorsprong een protestbeweging tegen de Anglicaanse kerk van de 17^e eeuw. Onze afhankelijkheid van het kerkelijk christendom komt tot uiting in de genoemde ontkenningen, die wij gebruiken om uit te leggen wie we zijn. Daarmee spreken we mensen aan, die bijvoorbeeld genoeg hebben gehad van een streng christelijke opvoeding. We vormen zo wel een vangnet voor kerkverlaters, een 'vluchtelingenkerk', maar de generatie die van huis uit niets heeft meegekregen op godsdienstig vlak, bereiken we zo niet. Ook de paar positieve formuleringen, zoals 'Dat van God in ieder mens' of het 'Innerlijk of Inwaarts Licht' zijn niet geheel vrij van de christelijke context, behalve het meer universalistische 'Innerlijk Licht'. Als we geloofwaardig naar buiten willen treden en daarbij ook buitenkerkelijken aan willen spreken, zullen we m.i. in positieve formuleringen uit moeten kunnen leggen wie we zijn.

Waarin onderscheiden we ons?

Wat Quakers uniek maakt is de stille eredienst en de methode van besluitvorming. In onze levensstijl onderscheiden we ons niet meer van andere goedwillende, bewust levende mensen. Alleen in ons vredesgetuigenis zijn we een kleine minderheid, samen met andere vredeskerken. Het radicale

vredesgetuigenis vormt m.i. onze hoogste drempel. Want we hebben wel drempels en ik heb nog niemand horen zeggen dat we die maar moeten verlagen, om meer leden te werven.

Wat wil God van ons?

De Quakermethode van besluitvorming is gebaseerd op deze vraag en die is m.i. veel belangrijker dan: Wat willen wij? Maar daarvoor moet je wel geloven in iets dat ons overstijgt en ons kan leiden. Jezelf, individueel en collectief, moet je daarvoor ook kunnen zien als instrument in Gods hand. Ook dat kan een drempel zijn voor aspirant-leden. Uiteraard kun je de methode van besluitvorming ontdoen van de geestelijke dimensie, zoals in de Sociocratie, maar een aspirant-lid moet wel respect kunnen hebben voor de Vrienden die geloven in die directe leiding van God of de Geest. De Geest waait waarheen zij wil. Misschien is ze wel sterker aanwezig in andere groeperingen dan bij ons... 'De Geest zal blijven bestaan', zei Franco Perna (oud-secretaris van de Europese en Midden-Oosten Sectie van FWCC) bij zijn afscheid, 'maar het Genootschap misschien niet'. Laten we dat onder ogen zien.

Marianne laat haar tekening zien tijdens de najaarsvergadering.

Reactie op Gaat de zon op of onder?

door Willem Furnée

Beste Marianne,

Bedankt voor de toezending van het artikel dat je hebt ingezonden naar de Vriendenkring. Ik heb het met belangstelling gelezen. Het ademt jouw theologisch geschoolde achtergrond.

Deze 'sneek preview' die je mij gunde stelt me in staat om in dit zelfde nummer van de Vriendenkring te reageren. Ik heb van jou begrepen dat je daar positief tegenover staat. Nou, daar gaat ie dan!

Het riep bij mij associaties op met het bijbelboek Prediker waarin de schrijver de vergankelijkheid van 'de dingen' benadrukt en vervolgens dat alles wat wij doen 'ijdel' is. Zinloos, zouden we zeggen.

Hierbij deel ik met je wat jouw artikel in mij oproept.

'wij' of 'ik'?

Als Vrienden stimuleren wij elkaar om heel concreet en waarheidsgetrouw vanuit ons zelf mededelingen te doen. We praten niet over 'wij' als we 'ik' bedoelen. Het verbaast mij dat jij 'wij' aan het woord laat. Dat is een abstractie. 'Wij' heeft geen relatie met God en 'wil' niet. Alleen een individu heeft een relatie met God en een eigen wil. Individuen kunnen samen een 'wij' worden als ze zich met elkaar verbonden voelen in deze relatie en/of doordat ze hetzelfde willen. Maar als je dat bedoelt, wie zijn die 'wij' dan die jij aan het woord laat?

Nietig en vluchtig?

Alles wat bestaat vergaat. Dat staat als een paal boven water. Ik ervaar het aan den lijve. De kosmos bestaat volgen wetenschappers al miljarden jaren en heeft nog vele miljarden jaren te gaan en is oneindig groot (voor zover wij kunnen nagaan). Tegen deze achtergrond ben ik zo nietig als een mier en niet meer dan een lichtflitsje in de eeuwigheid. Waarom zou ik me dan inspannen om iets te bereiken? Mijn bestaan maakt hoegenaamd geen verschil. En toch ervaar ik dat anders. Mijn denken staat hierin lijnrecht tegenover mijn voelen. In deze laat ik mij graag leiden door mijn gevoel. Dat staat in dit geval dichter bij de 'waarheid' dan mijn denken. Mijn verstand zegt 'ja' tegen jouw artikel, mijn gevoel 'nee'.

Beschouwing

Het beschouwende karakter van jouw artikel roept bij mij een gevoel van afstandelijkheid op.

We zijn in Amersfoort bij elkaar gekomen om in elkaar het vuur te ervaren en te versterken. Dat was de opzet van de Literatuurcommissie en, naar mijn idee, heeft dat zeker ook zo gewerkt.

Ik meen te weten dat je in hart en nieren quaker bent, maar wel kritisch staat tegenover sommige praktijken in ons Genootschap. Daar is niets mis mee. Het kan ons vooruit helpen als we open staan voor kritiek en daar ook wat mee doen. In Amersfoort heb ik mij laten meevoeren door mijn enthousiasme. Ik denk dat Najaarsbijeenkomst 2017-2 een ander karakter heeft waar meer ruimte en noodzaak is voor beschouwing omdat we daar ons enthousiasme handen en voeten willen geven.

Mijn drijfveer is de wil om te leven vanuit ingevingen van liefde en waarheid. Dat geeft mijn leven zin en inhoud. Het verbindt mij met andere mensen. Het geeft mij het gevoel in al mijn onmacht aan iets groots te werken. Iets groots dat al mijn begrip en bevattingsvermogen te boven gaat. Beschouwing is zeker nodig maar voor mij daaraan ondergeschikt.

Gods wil?

Heeft God een wil, een plan? Ik heb er geen idee van! Het enige wat ik kan vaststellen is dat ik daarvan nooit iets heb gemerkt. Ik ervaar wel dat zich in mij iets openbaart als ik mij er voor open stel, maar ik kan daar geen woorden aan geven.

Ik voel mij zo nu en dan aangeraakt door een ondoorgrondelijk principe dat zo dichtbij is dat ik het niet los van mijzelf kan ervaren, maar tegelijkertijd is het onbenoembaar en onbereikbaar. Dat noem ik 'dat van God', het 'innerlijk Licht', Gods Geest. Het beïnvloedt mijn willen, maar wil zelf niets. Zoiets. Het maakt mij bewust van een eeuwig bestaan dat af en toe een naam krijgt en in de tijd zichtbaar wordt.

Het Genootschap is wellicht een ondergaande zon. Dat is geen ramp. Ik kan mijn schouders ophalen en gewoon met mijn leven verder gaan zonder Genootschap. Want ook daarbuiten zijn mensen met wie ik mij verbonden voel. Maar de Vrienden hebben mij zoveel geleerd en gegeven, ik heb in Wijdingssamenkomsten bijzondere dingen meegemaakt, ik voel mij zo verbonden met de Vrienden en hun traditie, dat ik het de moeite waard vind om te getuigen van dat wat ik bij de Quakers heb gevonden.

Bovendien is het een fantastische geestelijke leerschool! Tenminste als we van harte proberen met elkaar om te gaan als “kinderen van het Licht” en als het niet lukt teleurstellingen te accepteren en ze om te vormen tot leer-momenten. Kortom voor mij: Niet beschouwen, maar bezielde handen uit de mouwen! Ik houd je in het Licht en wens je toe dat vertrouwen, hoop en liefde je zullen overrompelen.

In Vriendschap, Willem Furnée, oktober 2017

Foto's najaarsvergadering

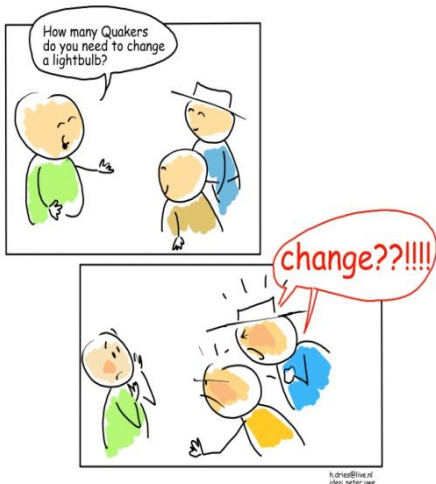
Inspirerende tekst van George Fox op de muur bij de najaarsvergadering

In ieder van ons is een heilige ruimte die verlangt gevoed te worden door een kracht die wij niet kunnen bevatten, zodat wij ons bewust worden van een bestaan waar geen einde aan komt.

Luister naar de stille stem zodat je een sieraad van waarheid wordt en er onder jullie geen strijd, bitterheid of eigenwijsheid voorkomen; zodat je overal en altijd leeft vanuit godsbewustzijn, waardoor je een positieve bijdrage levert aan de wereld.

Blaas jezelf niet op. Doe je niet groter voor dan je bent. Denk niet dat jij het beter weet dan een ander want dan krijg je hoogmoedswaanzin en ruzie [...]

(George Fox, in een herhaling van een vertaling v. Kees Boeke uit 1921)

Maak buigzaam
& wat verstand is
wat keel geworden is
mit Venne Sancte Spiritus.

What canst thou do?

*door Marielke Nieuwerth-van den Akker
voorgelezen tijdens de najaarsbijeenkomst*

*Jarenlang gaven wij elkaar mee
“my Friend, what canst thou say?”
Maar nu fluister ik je liefdevol toe
“dear Friend, what canst thou do?”*

Het innerlijk vuur brandt in ons

Het innerlijk vuur brandt in ons.
Het is die vonk, dat van God in elk mens.
Het kan in elk van ons anders branden,
we hebben allemaal een andere energie
De een wordt om het minste of geringste
roodgloeiend of witheet,
de ander brandt in kleine sprankelende vonkjes,
weer een ander brandt op een laag pitje,
houdt haar vuurtje op een constante waakvlam
en een vierde zorgt voor een gelijkmatig brandend
vuur. Er zijn ook mensen bij wie het van
binnen smeuft, soms zelfs gevaarlijk smeuft.

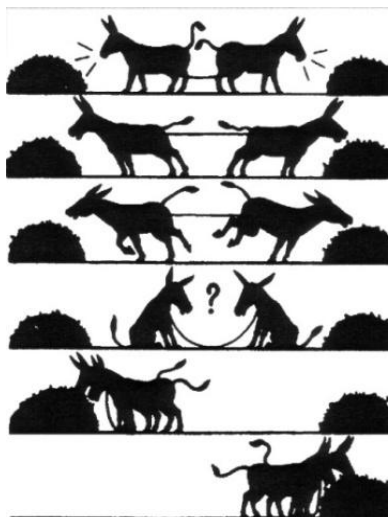
Wij zijn uniek, binnen de eenheid is er
veel diversiteit.

Wil Bisschop

want wij zijn vonken
van uw vuur
Momenten zijn wij
van uw duur.
Eeuwigheid stroomt
door ons geslacht,
Licht zijn wij,
komend uit de nacht

uit: bestemming van
David Jetselaar

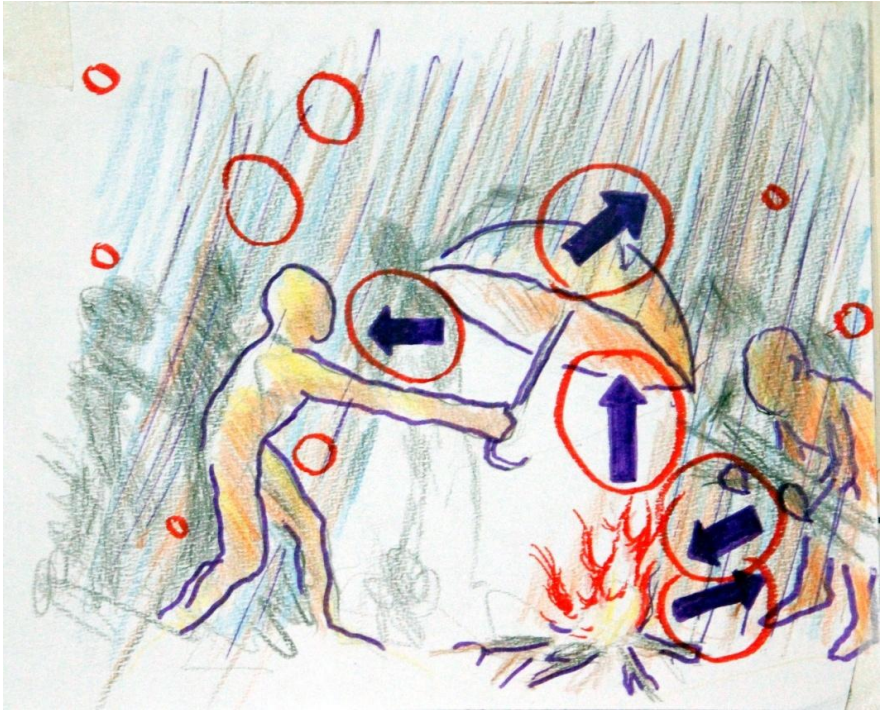
De ezeltjes: samenwerken is beter dan conflict

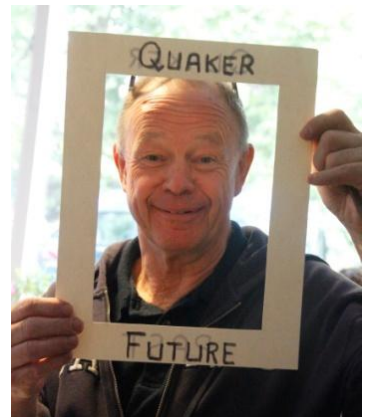
Twee ezeltjes eten van dezelfde hoop hooi. foto Wils 't Hart gemaakt in Griekenland. Ze moest denken aan de tekening van de twee ezels met de tekst 'cooperation is better than conflict' zoals deze door Quaker Peace and Service verspreid werd (zie links)

Hoe houden we het vuur brandend?

Tekening door Erik Dries,

Quaker geloven en werken: toen en nu (deel 2)

door Alison Leonard Uit: *The Friend*, 2 en 9 juni 2017, Vert. en bew. Nel Ben-nema

Persoonlijke ervaring.

Persoonlijk heb ik soms ervaringen gehad die van buiten het fysiek waarneembare of daarachter kwamen. Ik kan deze niet bewijzen en dat is niet nodig, want “dit weet ik uit ervaring”. Zij kwamen niet in een Quaker context: zij kwamen of in een persoonlijke situatie of in de heidense, sjamaanse context die ik gedurende delen van mijn leven heb gevolgd. Ik kan over deze dingen met andere Vrienden praten, als de sfeer vertrouwelijk genoeg is en deze ervaringen worden gerespecteerd. Niemand schijnt er moeite mee te hebben dat mijn ervaringen plaats vonden buiten de Quaker wereld. Soms worden er vergelijkbare ervaringen aan toegevoegd. Tijdens enkele Quaker bijeenkomsten hebben sommige Vrienden in een groep over hun spirituele ervaringen verteld.

Leiding van God?

Wezen deze ervaringen op leiding van God? Ik kan het niet beoordelen. Ik weet alleen dat mijn spirituele ervaringen gaven zijn geweest op mijn levensreis, en dat zij mijn bewustzijn hebben vergroot en mijn begrip verdiept.

Maar, hoe essentieel zij ook zijn voor mijn manier van leven, zou ik deze ervaringen niet “de stem van het Goddelijke” willen noemen. Zij zijn deel van mijn levensproces, maar ik zou mijn hele bestaan als resultaat daarvan niet willen veranderen, en nog minder mijn familie en vrienden willen vragen hun leven te veranderen.

Wanneer ik besluiten moet nemen die mijn leven veranderen, wil ik iets dat meer op bewijs is gebaseerd. Ik heb antwoorden nodig als: is dit besluit verstandig in de ogen van degenen wier mening ik respecteer? Heb ik de kracht of de bekwaamheid om te doen wat ik van plan ben? Is deze activiteit duurzaam, of zou het in werkelijkheid het probleem dat moet worden opgelost alleen maar vergroten?

In feite heb ik de elementen van de Quaker besluitvorming nodig om helderheid in mijn hoofd te verkrijgen voordat ik een groot probleem aanpak, in het bijzonder als het ook anderen betreft naast mijzelf.

Wij hebben vandaag de dag binnen onze jaarvergadering meerdere manieren om ons voor de Geest open te stellen als deel van onze gezamenlijke besluitvorming. Natuurlijk allereerst onze stille samenkomsten en samen-

komsten voor zaken. Er zijn veel Vrienden die zeggen: "Ik wist niet wat ik moest doen maar het antwoord kwam tijdens de wijdingssamenkomst". Een samenkomst voor 'clearness' (een samenkomst ter verheldering), oorspronkelijk ingesteld om duidelijkheid te krijgen bij het sluiten van een huwelijk, is nu een gewone manier geworden voor Vrienden om te onderzoeken wat de beste manier is om verder te kunnen gaan bij bijzondere problemen.

Er zijn retraites, in Woodbrooke Quaker Study Centre in Swarthmoor Hall. Sommige rond een bepaald thema, terwijl andere bestemd zijn voor degenen die ruimte nodig hebben voor rust en reflectie, voor het verdiepen van hun relatie met de Geest of het Onbekende, om zich te richten op een bijzondere spirituele praktijk, of om een stap terug te zetten uit het dagelijkse leven en te overwegen wie zij zijn en waarheen zij op weg zijn.

Experiment met Licht

Iets anders is het "Experiment met Licht", ontwikkeld door Quaker en theoloog Rex Ambler. Rex had zich afgevraagd wat het was dat de eerste Quakers zo zeker maakte, zo geconcentreerd, zo bereid om ontberingen te lijden om hun geloof levend te houden. Daarna onderzocht hij het proces waardoor dit kon gebeuren, en paste het aan voor moderne behoeften tot een methode voor stilzijn, zich openstellen, wachten en verwelkomen wat ontdekt werd.

De lang bestaande traditie van het toetsen van een concern (roeping) is een

De zestiende eeuwse Swarthmoor Hall, in de buurt van Ulverston in Cumbria, Lakeland, staat bekend als de Wieg van het Quakerisme. Het was de thuisbasis van Thomas (een zeventiende eeuwse rechter) en Margaret Fell, die bescherming en gastvrijheid verleenden aan de eerste Quakers (met name George Fox) en toelieten dat de Hall een hoofdkwartier werd voor de beweging. Margaret Fell is na het overlijden van Thomas later hertrouwd met George Fox.

actieve versie van de manier waarop je je kunt openstellen voor de waarheid. Gedurende dit proces gaat een zaak van individueel geloof en getuigenis zijn gang via wijdingssamenkomsten-voor-zaken, om op ieder niveau te worden “getoetst” tot het, door het hele Genootschap der Vrienden kan worden overgenomen.

Een eenvoudiger manier is om met een aantal Vrienden samen te komen om een nijpend probleem te bespreken. Een voorbeeld is het Quaker Concern rond Sterven en Dood, dat begon met mijn brief in The Friend met de vraag of er belangstelling was om thema's rond het Einde van het Leven onder ogen te zien, en resulteerde in een vaste groep van ongeveer honderd Vrienden.

Er zijn dus vandaag de dag vele mogelijkheden om “geleid” te worden, om deze ingevingen te laten “toetsen” en voor het zoeken naar wegen om ons spirituele leven te verdiepen en te bevorderen, of zelfs ons werk en ons getuigenis radicaal te veranderen..

Er is een citaat, ik weet niet waar, van wie en waarvandaan: “Denk aan wie je bent.” Wij zijn de kinderen van George Fox en Margaret Fell, van Isaac en Mary Penington, van Francis Howgill en andere vroegere Vrienden. Wij zijn ook kinderen van een seculiere, wetenschappelijke en vaak chaotische tijd.

Toch zijn wij ook eenvoudig genoeg om Alexander Parker* te volgen, die in 1660 schreef:

“The first that enters into the place of your meeting turn in thy mind to the light ... Then the next that comes in, let them in simplicity of heart sit down and turn in to the same light, and wait in the spirit.”(Quaker Faith & Practice, 2.41)

(Laat degene die het eerste binnenkomt op de plaats van jullie samenkomst zich in gedachten richten naar het licht... En laat degene die daarna binnenkomt in eenvoud van hart gaan zitten en zich naar het zelfde licht richten en wachten in de geest.)

Dit is wie wij zijn. Dit is wat wij doen. We wachten, in de stilte, de woorden voorbij.

* Op 8 August 1683 schreef hij, met George Whitehead, en Gilbert Latey, een brief aan Koning Charles II van England in Windsor uit naam van de vervolgte Quakers. Parker vergezelde George Fox naar de Nederlanden o.m. in 1684.

John Woolman?

illustratie Irene Peters, tekst het Dagboek van John Woolman

In mijn kindertijd zag ik onderweg bij het huis van een buurvrouw een lijster met een rode borst op haar nest zitten. Toen ik dichterbij kwam vloog zij weg. Het nest had jonge vogels. Ze vloog over mij heen en met veel schreeuwen gaf ze aan hoe groot haar zorg voor hen was. Ik gooide stenen naar haar en raakte haar, ze viel dood neer. Eerst was ik tevreden met het resultaat, maar na een paar minuten werd ik door een vreselijk gevoel in beslag genomen. Ik had op sportieve wijze een onschuldig schepsel

gedood terwijl zij voor haar jonge was opgekomen. Ik zag haar dood liggen en dacht dat die jongen, waarvoor ze zo gezorgd had, nu moeten sterven omdat hun moeder hen niet kan voeden. Na een paar pijnlijke overwegingen hierover, klom ik in de boom, pakte alle jonge vogels en doodde ze. Ik dacht dat dit beter was dan om hen langzaam te laten sterven van de honger. In dit geval geloofde ik dat het spreekwoord van de Schrift vervuld was: 'De barmhartigheid van de goddelozen is wreed.' Toen dacht ik er over na wat de betekenis van deze gebeurtenis zou kunnen zijn. Voor enkele uren kon ik aan niets anders denken dan de wreedheden die ik had gepleegd en ik voelde mij erg bezwaard. Zo heeft Hij, wiens tedere barmhartigheden in al zijn werken zijn, een principe in de menselijke geest geplaatst, dat ertoe leidt dat hij goedheid uitoefent op elk levend wezen. En als je hiernaar luistert, word je teerhartig en sympathiek; maar wanneer je het vaak en volledig afwijst, wordt de geest in een tegengestelde richting afgesloten.

QCEA's transformatie werk in Europa

Quaker
Council for
European
Affairs

door Corien van Dorp en Peter van Leeuwen

"Heb je de hartstocht om een getransformeerde wereld te zien en erin te leven?" Zo ongeveer begint de "zendbrief" die we na twee dagen "vergaderen" in Brussel distribueren aan "Vrienden overal".

Dat vraagt uitleg:

Ten eerste: Dat "vergaderen" is eigenlijk een soort heel lang 'gesprek uit de Stilte', waarin we ruim de tijd nemen om ons zoals in de Quaker wijdingssamenkomst open te stellen voor innerlijk Licht, inspiratie en ingevingen en ook open te staan voor de intentie achter gesproken woorden. Het verslag, in de vorm van minuten wordt gemaakt terwijl de stille energie van een ieder dit ondersteunt. Steeds weer een moment van inkeer.

En toch was dit ook een tweedaagse vergadering met goed te keuren begrotingen, programma's, strategische plannen en noem maar op.

We laten ons proces ondersteunen door zogenaamde "elders" (spirituele procesbewakers), dit keer een oudere Vriend uit Ierland (Sean McCrum) en een jongere Vriend uit Duitsland (Wanda Dahme).

We waren met vertegenwoordigers uit tien landen bijeen, om richting te geven aan het werk van ons kleine team dat "Vrede" en "Mensenrechten" uitdraagt bij de Europese gemeenschap. Samen heten we QCEA (de Quaker Raad voor Europese Aangelegenheden).

We luisterden naar wat QCEA doet in de huidige projecten:

Dilia Swart sprak over het Vredesprogramma. Op 17 december komt er een mooie gedrukt rapport uit met alternatieve instrumenten voor vredesopbouw in verbazingwekkend veel sectoren: Veiligheid, Onderwijs, Cultuur en Kunst, Handel & Economie, Landbouw & Milieu enz. in totaal 11 portfolio's. We gaan het rapport zeker ook gebruiken voor fondsenwerving.

Sylvain Mossou vertelde over het Human Rights programma met als eerste onderdeel: de detentie van migrantenkinderen. Ook onderzoek naar haatcampagnes tegen migranten, vaak online, is een programma onderdeel.

Kate McNally vertelde over de traumaverwerking bij gedwongen migratie, met name ook bij de hulpverleners. Er zijn vanuit de Quakers vier psychotherapeuten hierin werkzaam en er wordt gewerkt met zelfhulpgroepen.

Martin Leng gaf de vorderingen op communicatief gebied weer. De informatie bedoeld voor Vrienden is anders dan die voor leden van het parlement. De brochure over de Europese Conventie (ECHR) is bijvoorbeeld in eenvoudige taal opgesteld en toegankelijk voor mensen van buiten.

We vragen nogmaals aandacht voor de conferentie in begin december 2017 'Sanctuary Everywhere'. Vanuit Groot Brittannië hebben zich al voldoende deelnemers aangemeld maar er zijn nog enkele plaatsen beschikbaar voor continentale deelnemers.

Sanctuary everywhere, zie <http://www.qcea.org/home/events/conferences/>

Andrew Lane presenteerde het strategieplan, waar jaren aan gewerkt is en dat nodig is om een consequente koers uit te zetten voor het werk. Tijdens de vergadering werd er uitdrukking aan gegeven dat onze Quaker 'waarden' voortvloeien uit ons vertrouwen in "dat van God in ieder mens".

Olivia Caeymaex leidt het vredesprogramma en ging daar uitgebreid op in: De Europese context, de QCEA doelstellingen, wat al tot stand gebracht is en welke benadering QCEA hanteert. De bedoeling is bewustwording te vergroten en een nieuwe visie te presenteren met betrekking tot veiligheid op basis van gezamenlijkheid en gemeenschap.

Philip Spencer, QCEA's penningmeester, bracht verslag uit van de financiële positie van QCEA. In 2017 teren we 40.000 euro in en verwacht wordt dat we in 2018 nog eens 70.000 euro interen. Dat betekent dat we dit hooguit 4 jaar kunnen volhouden en toch willen we het ambitieuze programma in de lucht houden, liefst nog uitbreiden! Het is daarvoor noodzakelijk dat QCEA zichzelf verder onder de aandacht brengt bij (vooral Britse) Vrienden en laat zien waarom dit werk zo hard nodig is, wat QCEA in naam van de continentale en Britse Vrienden doet, wie hun gehoor is en wie ze met elkaar in verbinding brengen. In Nederland hebben we de supportgroep "Vrienden voor Brussel (VVQREA)" waar je lid van kan worden, doneren en invloed uitoefenen. Van harte aanbevolen!

Wij waren zeer onder de indruk van de geleverde prestaties van ons team in Brussel, De aanpak getuigt van een hoge professionaliteit en diepe bewogenheid. In de volgende Vriendenkring zullen we de nieuwe aanpak van "stille diplomatie" uitleggen! Nu eerst de zendbrief, die je in het Engels ook kunt horen!: <https://www.youtube.com/watch?v=xvZBBRjiYVM>

Zendbrief QCEA

Algemene Vergadering 6-7 oktober 2017

Aan Vrienden, overal ter wereld,
Kijkt u hartstochtelijk uit naar het leven in een getransformeerde wereld? Wij ook. Dat is de reden dat wij op 6 en 7 oktober 2017, als Vrienden uit tien landen in heel Europa, bijeengekomen zijn voor de Algemene Vergadering van de Quaker Council for European Affairs (QCEA) in Brussel.

Toen we samen kwamen, hoorden we het nieuws, dat de Nobelprijs voor de Vrede dit jaar gegeven wordt aan de Internationale Coalitie om kernwapens af te schaffen (ICAN). Een bemoedigend en verheffend nieuwsbericht, in een context van een wereld met steeds meer oorlogsvoering, en een Europese Unie die steeds meer naar militarisme neigt in haar beleid, financiën en praktijk.

Via QCEA creëren we een wereld waarin de intrinsieke gelijkheid van alle mensen wordt gerespecteerd. Bijvoorbeeld, een kind is een kind, waar het ook vandaan komt. Kinderen moeten met waardigheid en speciale zorg behandeld worden. Het Human Rights team helpt beleidsmakers om aan praktische alternatieven te werken, opdat detentie van kindermigranten uitzondering kan worden, en vervolgens geschiedenis. Het in juli gepubliceerde rapport, vormde de basis van onze bijdrage aan een conferentie over dit probleem in september 2017 in Praag.

Sylvain Mossou Human rights research assistant

In een angstaanjagende wereld, waar het heersende gesprek over "veiligheid en defensie" gaat, biedt ons QCEA Peace Team nieuwe hoop en een antwoord op de vraag: "Bij niet militair ingrijpen, wat dan wel?" Ze ontwikkelen tools waarmee besluitvormers in staat zijn vredesopbouw en zachte kracht in het hart van hun theorie en praktijk te plaatsen. Omstreeks de jaarwisseling wordt het volledige rapport

hierover gelanceerd. Dat zal laten zien, hoe elke sector van menselijke inspanningen een project voor vredesopbouw kan worden, en hoe verschillende werkvelden hierin kunnen worden verbonden.

Terwijl we in epiloog en proloog reflecteerden op ons aanwezig zijn, koesterden we onze spirituele gemeenschap, hebben wij ons geaard in vertrouwen, openden we ons voor innerlijke ingevingen, en versterkten wij onze 'hoop op wat nog niet gezien wordt' (Romeinen 8), allemaal wezenlijk voor het werk van QCEA.

*Dilia Swart,
vredesprogramma assistent*

We zijn enthousiast over het verdere werkprogramma, uiteengezet in het kader van een levendig strategiedocument dat door de Algemene Vergadering is aangenomen. In het bijzonder kijken we uit:

- naar de conferentie 'Sanctuary Everywhere' (toevluchtsoord voor iedereen) in december 2017 die gezamenlijk met Quaker Peace & Social Witness van de Britse Jaarvergadering (QPSW) wordt gehouden,
- naar het werk om weerstand te bieden aan haatuitingen tegen migranten in de commentaar-secties van nieuws websites,
- naar het initiatief, om zorg te bieden voor de psychologische behoeften van vrijwilligers die met vluchtelingen werken,
- en naar de ontwikkeling van veilige en legale wegen voor migranten en vluchtelingen, middels beperkte territoriale visa en via het opzetten van gemeenschaps- sponsorprogramma's.

We vertrouwen op ons gefocuste en energieke team om deze plannen te realiseren en beloven om hen in het Licht te houden en als we terugkeren naar onze maandvergaderingen, middelen te zoeken voor dit werk, dat anders niet kan worden gedaan.

U kunt het werk van QCEA ondersteunen door lid te worden van de VVQREA. (e-mail: vvqrea@gmail.com)

Quaker Vrijwillige Actie

Q V A News 2017

Quaker Voluntary Action
www.qva.org.uk

15 Hollyway, Northenden, Manchester
Tel: 07530 844611
Email: mail@qva.org.uk

door John Ling, Vert. Nel Bennema

Verslag van een werk-retraite aan Israel/Palestina in oktober 2016 onder leiding van Michelle Gerard en John Ling.

We begonnen dit jaar met drie heftige ervaringen die ons bij zullen blijven en die bepalend waren voor de rest van de week.

Eerst was er een tour door Jeruzalem door ICAHD (het Israëliisch Comité tegen Huis Vernielingen), geleid door een zeer welbespraakte en overtuigende Israëliische man, die ons verschillende plaatsen rond de stad liet zien, om het conflict extra te belichten. Hierbij was een stop inbegrepen bij de Muur die dwars over de Jericho Road loopt, waardoor de toegang naar en van deze beide steden verhinderd wordt en die overvloedig is beschilderd met verschillende soorten protest- graffiti.

Het bezoek aan Yad Vashem, het Holocaust Museum, is een hartverscheurende ervaring. Dit museum laat visueel de 'Endlösung' zien, van het begin tot het einde. Dit heeft ons allemaal emotioneel zeer geraakt.

Dezelfde middag ontmoetten we Ardie Geldman, een hartstochtelijk pleitbezorger van het Joodse recht om heel Palestina te bezetten, op bijbelse gronden. Er volgde een beleefde, maar indringende discussie die ons later veel stof tot nadenken gaf.

We ontmoetten nog andere mensen met krachtige stemmen:

Ruth Hiller, voormalig lid van Vrouwen in het Zwart, een Joodse vrouw wier zoon dienst had geweigerd in het Israëliische leger, en die ons vertelde over de militarisering door de regering van jonge mensen via het onderwijssysteem.

Amos Qvartz, woont in een kibboets en bericht over huisvernietigingen en andere mensenrechten-schendingen door de regering.

Sam Bahour, een Amerikaanse Palestijn, die strijdt tegen alle obstakels om handelsondernemingen voor Palestijnen op te zetten.

Jean Zaru, auteur van "Occupied with non-violence", die de zorg heeft voor het Quaker Meeting House in Ramallah, West Bank, Palestina. Wij

luisterden gefascineerd naar deze Palestijnse Quaker, toen zij vele verhalen vertelde over haar strijd tegen de Israëlische bezetting.

En Nari Man, voormalig leraar aan Ramallah Friends School, die ons vertelde over de strijd die zij heeft moeten voeren als gescheiden, alleenstaande moeder, en het verzet van haar familie tegen haar verlangen naar behoorlijke scholing.

Michelle en ik ontmoetten ook Mariam Abu Turki in Hebron, een krachtig voorvechter van het Alternatieven voor Geweld project, die helaas niet in de gelegenheid was om de hele groep te ontmoeten.

We plukten drie dagen olijven op verschillende locaties, inclusief de Tent of Nations, een boerderij in eigendom van Palestijnen die volkomen omringd is door Israëlische nederzettingen. We ontmoetten onderweg Palestijnse families. We waren één dag in de gelegenheid om een familie te helpen die tien jaar lang hun eigen oogst niet meer had kunnen plukken, vanwege gewelddadige aanvallen door Israëlische kolonisten.

We bezochten de Friends School in Ramallah en een plaatselijke Katholieke basisschool, en ik werd uitgenodigd een kleuterschool in Douras te bezoeken om te helpen met een leerling die speciale zorg nodig had.

We woonden ook een dienst bij in een synagoge in Tel Aviv en een Katholieke dienst in Jifna (even boven Ramallah), evenals een wijdingsdienst in het Quaker Centrum in Ramallah.

Met alle mogelijkheden om onderweg Jeruzalem, Ramallah, Tel Aviv en Jaffa te verkennen, was dit een rijk gevarieerde en harmonieuze rondreis, en ik weet dat de meesten in de groep bezig zijn om dit alles te verwerken en presentaties voor te bereiden voor hun gemeenschap thuis.

De QVA groep die olijven plukte bij een Palestijnse familie

Kom Woodbrooke helpen!

door Sally Sadler, Vrijwilligers Coördinator, vert. Nel Bennema

Beste Nederlandse Vrienden.

Graag wil ik jullie laten weten welke mogelijkheden er zijn om een tijdje als “Friend in Residence” in Woodbrooke te komen helpen. Ik nodig je hierbij uit om je hiervoor aan te melden. “Friends in Residence” zijn Quakers uit verschillende delen van de Quaker wereld, die in Woodbrooke verblijven voor een periode van drie weken tot drie maanden. Hun verblijfkosten worden volledig betaald, zij hebben tenminste één vrije dag per week (afhankelijk van de duur van hun verblijf) en eventueel hulp bij de financiering van hun reiskosten. Zij leveren een essentiële bijdrage aan de drukke, levendige en steeds weer veranderende omgeving van Woodbrooke.

Ik zou Nederlandse en andere Europese Vrienden willen aanmoedigen om op deze manier hun dienst aan te bieden. Woodbrooke is het enige Quaker Studiecentrum in Europa en wij willen ervoor zorgen dat Quakers uit alle Europese jaarvergaderingen de kans krijgen om hier te helpen en vertegenwoordigd te zijn. Wij zijn allen Europese Quakers, ongeacht de politieke situatie!

Birmingham is de tweede grote stad in het Verenigd Koninkrijk, divers en bijzonder interessant, met een prachtige landelijke omgeving, om nog maar te zwijgen over de geboorteplaats van Shakespeare in Stratford-upon-Avon.

Woodbrooke kent tijden van grote drukte wanneer mensen onze eigen cursussen bijwonen, een conferentie, of gewoon gebruik van onze accommodatie willen maken. Veel bezoekers spreken over de bijzondere aard van de ontvangst en de sfeer bij Woodbrooke. Friends in Residence spelen hierbij een

essentiële rol. Zij zorgen voor continuïteit van de '*worship*', bieden pastorale zorg en nemen een grote variatie aan praktische taken op zich. Deze service kan een soort van '*ministry*' van gastvrijheid zijn. Zou dat iets voor jou kunnen zijn?

Als je houdt van interactie met Quakers en niet-Quakers, in een team kunt werken, een goede gezondheid en mobiliteit hebt, geen problemen met vroege ochtend-, late avond- en nachtdiensten, waarbij je soms plotseling beschikbaar moet zijn, en eenvoudige technologische apparaten kunt bedienen, zullen we dat graag van je horen. Er zijn ongeveer 200 "vrijwilligersweken" per jaar: zou je ons kunnen helpen om enkele van die plaatsen op je te nemen? We hebben voor 2018 nog enkele vacatures.

De meeste Friends in Residence komen alleen, maar soms kunnen we iets regelen als je met z'n tweeën wilt komen.

Je zou als je wilt een periode als Friend in Residence ook kunnen combineren met het volgen van een Woodbrooke cursus aan het begin of eind van je verblijf.

Ik zal je graag verder informeren, eventuele vragen beantwoorden en je aanmeldingsformulieren toesturen. Je kunt contact met me opnemen : sally.sadler@woodbrook.org.uk, of mij opbellen op nr 00 44 121 4156793. Je kunt ook kijken op de Woodbrooke website: www.woodbrooke.org.uk/

Ik hoop dat je wilt overwegen om deze mogelijkheid een plaats te geven in je plannen voor de toekomst. En laat het anderen weten die mogelijk geïnteresseerd zijn.

Met hartelijke groeten uit Woodbrooke,
Sally Sadler

Pelgrimage door het leven

Expositie bij de Raad van Kerken

Bij de Raad van Kerken in Nederland is deze herfst kunst te zien van Marleen B. Berg. Bezoekers van de Raad kunnen 21 bewerkte foto's bekijken met het thema 'Pelgrimage door het leven'. De expositie sluit aan bij het meerjarig thema van de Raad van Kerken 'Pelgrimage van gerechtigheid en vrede'.

De schilderijen van Marleen B. Berg tonen de pelgrimage in alle weerbarstigheid. Marleen zegt daarover: 'De pelgrimage betekent voor mij dat je je geroepen voelt op weg te gaan om zo dichterbij God te komen. Het is een weg waarvan je weet dat er problemen gaan komen, waarin je confrontaties te wachten

staan'. De kunstenaar verbindt daarbij persoonlijke ervaringen van bijvoorbeeld migraine met ervaringen die mensen ondergaan tijdens een pelgrimsreis.

Dorothee Sölle spreekt in dat kader van drie wegen: een positieve weg, een negatieve weg en een veranderende (transformatieve) weg. Alle drie aspecten komen in de 21 tentoongestelde werken voor. De schilderijen zijn aangebracht in de diverse ruimten van het oudkatholiek seminarium, waar de Raad van Kerken kantoor houdt. De wisselwerking van refter en aula versterken het effect van zoeken, confronteren en aankomen.

Marleen B. Berg, geboren in Delft en woonachtig in Zeist, heeft voor haar werk foto's gebruikt die gemaakt zijn in Nederland en Schotland. Zij zijn digitaal gecombineerd en bewerkt tot impressies, die met elkaar weergeven wat zij ervaart op haar pelgrimage door het leven. Er zijn titels als 'trekend licht', 'het wringt', 'scheuren' en ook 'dansend licht', 'verbinding' en 'healing'. Het adres is: Kon. Wilhelminalaan 5 te Amersfoort. Zie ook de website : <http://www.raadvankerken.nl/?b=4687>

Duizend kronkelingen

Murugesan Een activist voor gehandicapten

door Xavier Mariadoss (vert.: Marie-José Wouters)

In de Vriendenkring van juni stond het verhaal over de marathon die People Craft's Training Centre (PCTC) in Zuid-India hield. Ik was er in 1981, en jaren later heeft ook mijn dochter Tess daar vrijwilligerswerk gedaan. Via het Quaker Hulpfonds steunen wij dit centrum.

Dit is het verhaal van Murugesan uit Zuid-India:

Murugesan uit het dorp Arapakkam heeft polio gehad.

Twintig jaar geleden begon hij bij PCTC als vrijwilliger. Hij werkte fulltime bij PCTC als een maatschappelijk reclasseringswerker. Hij werd ook getraind in basisgezondheid en –revalidatie. Hij is een enthousiast lid en leider van de zelfhulpgroep in zijn dorp. Momenteel is hij de penningmeester op wijkniveau van de Federatie van gehandicapten.

Murugesan ondersteunt de leden om gebruik te maken van overheidsregelingen. Hij zorgt ervoor dat de overheidssubsidies bij de juiste personen terecht komen. Hij is een actieve leider die veel van zijn tijd besteedt aan Federatieactiviteiten en versterking van de gehandicaptenbeweging in de wijk.

Murugesan straalt als leider vertrouwen uit. In zijn gemotoriseerde driewieler komt hij overal op vergaderingen en bezoekt hij officiële instanties. Hij is goed op de hoogte van alle overheidsregelingen ten aanzien van gehandicapten, en de voorwaarden om aan de regelingen te voldoen. Zijn vertrouwen en dynamiek laten zien dat hij niet alleen zijn beperkingen overwon, maar ook dat hij leidinggevende kwaliteiten en goede communicatieve vaardigheden verwierf.

Murugesan heeft een lange lijst van acties die hij heeft ondernomen om verschillende behoeften van de federatieleden aan te pakken. Het is de verdienste van PCTC dat dit centrum zulke mensen uit de dorpen de kans geeft om zich te scholen en te ontwikkelen tot leiders. Mensen die zich op hun beurt ertoe verbinden om de missie, dat iedereen recht heeft op een rol in de gemeenschap, verder te dragen.

Murugesan is getrouwd en heeft twee kinderen. Zijn zoon heeft inmiddels zijn ingenieursdiploma gehaald.

Giften voor PCTC en andere Quaker projecten zijn zeer welkom op: NL94 TRIO 0338 4113 64. t.n.v. Quaker Hulpfonds Religieus Genootschap der Vrienden, Quakers, te den Haag.

Murugesan, werkt bij PCTC voor gehandicapten

Vraag me waarom ik een quaker ben

Abigail Rowse, Uit *The Friend*, 29 september 2017. Vert. Nel Bennema

Ik ben een Quaker omdat ik weet dat ik, wanneer ik bij een Wijdingssamenkomst of wat voor Quaker bijeenkomst dan ook binnenkom, zal worden geaccepteerd zoals ik ben: een lesbische vrouw, met dyspraxia *) en angst. Ik weet dat mijn dierbare vriend, een atheïst, even welkom zal zijn.

Abigail Rowse, actief in de *Young Friends General Meeting*

Ik ben een Quaker omdat ik weet dat ik zal worden ondersteund en gevoed door Vrienden, waar het leven me ook brengt. Ik zou geïnteresseerd kunnen raken in de Islam, of mijn geloof in God geheel kunnen verliezen, en nog steeds in stilte met Quakers samen kunnen zijn.

Ik ben een Quaker omdat de stille samenkomst mij de gelegenheid biedt om op te laden, om een uur pauze te nemen na een week waarin ik steeds heb lopen rennen. Een gesproken bijdrage van een van de aanwezigen kan me sterk aanspreken, of op zijn minst leren om geduldig te zijn en me in staat stellen tot begrip vanuit een ander perspectief.

Ik ben een Quaker omdat we ons bewust zijn dat God aan het werk is in onze dagelijkse bezigheden, in ons werk en onze vriendschappen, in ons verdriet evenals in onze vreugden (*Vragen en Antwoorden 7*). God is niet alleen maar te vinden in één gebouw maar overal. Het Licht is niet alleen maar te vinden wanneer je op je best bent, wanneer je je sterk voelt in je geloof, maar altijd, iedere dag.

Ik ben een Quaker omdat ik er trots op ben dat ik deel uitmaak van een gemeenschap die oprecht probeert alle mensen gelijk te behandelen vanuit een diep geloof dat “God alle schepselen liefheeft” (*Vragen en Antwoorden 3*). Het doet me goed dat ons getuigenis van Gelijkaardigheid niet maar een lege gemeenplaats is, maar een werkelijke poging om de wereld te veranderen.

Ik ben een Quaker omdat ons spirituele boek, *Quaker Faith & Practice*, begint met een lijst van “Vragen en Antwoorden” die me uitdagen tot nieuwe wegen, iedere keer dat ik ze lees. Er wordt mij niet gezegd wat ik moet denken of zeggen, maar om mijn eigen meningen te vormen en te leven naar mijn diepste overtuigingen.

Ik ben een Quaker omdat ik me helemaal opgenomen voel in het leven in de gemeenschap. Er is geen klein groepje dat “de leiding heeft”, iedereen is verantwoordelijk voor ons kleine hoekje in de wereld. We geven van onszelf wat we kunnen maar niets is verplicht. Ik ben zo enorm gegroeid door behulpzaam te zijn in mijn Quaker gemeenschap.

Ik ben een Quaker omdat ik me verbonden voel met onze rijke geschiedenis. Het is een beweging die de afschaffing van de slavernij heeft ondersteund, een Nobel Prijs heeft gekregen en succesvol actie heeft gevoerd voor een gelijkwaardig huwelijk. Wij zijn niet volmaakt, dat is niemand, maar ik ben trots op onze vaak dappere pogingen op zoek naar gerechtigheid.

Ik ben een Quaker omdat we ons bekommeren om meer dan alleen de mensheid: “De wereld behoort niet aan ons, en wij mogen niet naar willekeur over der schatten van de aarde beschikken. Heb eerbied voor alle schepselen en probeer daarbij de schoonheid en de verscheidenheid in de wereld te behouden”. (*Vragen en Antwoorden 42*). Wij houden hartstochtelijk van de aarde die we bewonen, en van al het leven.

Ik ben een Quaker omdat het Religieus Genootschap der Vrienden een levend, ademend geloof is. Wij zijn bereid om te leren van onze fouten, te reageren op de cultuur om ons heen en onze manier van werken bij te stellen. Wij weigeren ons hoofd in het zand te steken en we reageren op hetgeen vandaag op de Aarde gebeurt.

Ik ben een Quaker omdat velen van mijn dierbare vrienden Vrienden zijn. Het kan gebeuren dat ik een Quaker voor het eerst ontmoet en een gesprek heb dat veel dieper gaat dan zo maar een praatje.

We kennen elkaar in “de dingen die eeuwig zijn”.
(*Quaker Faith & Practice 2.01*)

Ik ben een Quaker.

*) *dyspraxia*, een stoornis in de ontwikkeling van de motoriek

“Elke nacht zie ik mijn zoon voor me”

door Helmer Roelofs van INLIA

De Haagse, Amsterdamse, Noord Nederlandse en de Midden en Zuid Nederlandse Maandvergaderingen zijn allemaal ondersteunend lid van INLIA (*International Network of Local Initiatives with Asylumseekers*)- partner van kerken. Wij ondertekenden allemaal het Charter van Groningen. De grondslag van de Stichting INLIA is het zogenaamde 'Charter van Groningen'. Dit document is een beginselverklaring, bedoeld om door geloofsgemeenschappen te worden ondertekend als zichtbaar teken van de erkenning van een zelfstandige verantwoordelijkheid ten aanzien van asielzoekers en vluchtelingen die in nood verkeren.

Bericht uit de 'bed bad en brood+' in Groningen, over overleven en hoop op menselijkheid. (We gebruiken niet hun echte namen).

Hij ijsbeert al een paar minuten voor het kantoor heen en weer, stipt op tijd voor de interview-afspraak. Een oudere man, klein van stuk en onberispelijk gekleed. De 73-jarige Droon was in de provincie Kabul een gerespecteerd man. Eigenaar van een succesvol exportbedrijf en gelukkig getrouwd met Bahar (69). Een fijn leven was het, knikt Bahar. Ze heeft zich bij haar man gevoegd, de twee glimlachen even naar elkaar.

Hebben ze kinderen? Het lijkt zo'n onschuldige vraag. Zo'n doodgewone 'praatje als je nieuwe mensen ontmoet'-vraag: hebben jullie kinderen? De stilte valt in de kamer als een blok. Bahar krimpt ineen, trekt de shawl een beetje voor haar gezicht en zwijgt. Het is aan Droon om het verhaal uit de doeken te doen.

“Wij hadden drie kinderen, twee dochters en een zoon.” Hadden. Bahar begint te huilen. Eén dochter is spoorloos, de zoon is dood. Vermoord door de Taliban. In hun eigen huis werd hij doodgeschoten, in hun bijzijn. De Taliban wilden hun dochter meenemen, ze zou aan een van de Talibanmannen gegeven worden. Uitgehuwelijkt. Het meisje wilde niet. Droon en Bahar hebben hun dochter laten onderduiken, ervoor gezorgd dat ze kon vluchten.

Daarop kwamen de Taliban verhaal halen. De familie zou boeten voor deze ongehoorzaamheid. Eerwraak was volgens de Taliban vereist. Vader en zoon werden in hun eigen huis neergeschoten, voor de ogen van moeder. Alleen vader overleefde het. Hij heeft de kogel nog in zijn lijf. De pijn

is een dagelijkse herinnering aan de moord op hun zoon. Niet dat dat nodig is, want ze denken alle dagen aan hem.

“Elke nacht zie ik mijn zoon voor me”, zegt Bahar, “elke nacht ben ik wakker met hem”. Droon raakt haar even aan. Ik moet denken aan de woorden van Koning Willem-Alexander in het interview met Wilfried de Jong, over zijn moeder en

het overlijden van Friso: “En dan zie je wat het met een moeder doet als ze haar kind kwijtraakt.” Ze is stuk. “Ons leven is kapot”, zegt ze.

Om te overleven vluchtten ze uit Afghanistan. De eerwraak was nog niet volledig ingelost, immers. De IND gelooft hen niet, daarom kregen ze geen vergunning om hier te blijven. Volgens de IND zou hun leven in Afghanistan geen gevaar lopen. Droon en Bahar weten zeker van wel. Zij kennen de Taliban. De Nederlandse overheid heeft al geprobeerd om hen uit te zetten naar Afghanistan, maar kreeg het benodigde papierwerk niet geregeld. Dus werd het echtpaar op straat gezet.

Hij is aan zijn hart geopereerd en heeft COPD. Van zijn longen functioneert nog maar een kwart. “De IND heeft ons in de steek gelaten”, zegt Droon, “ze hebben ons leven nóg moeilijker gemaakt. Op straat leven... wij waren respectabele mensen.” Hij kijkt vertwijfeld. Ze zijn INLIA eeuwig dankbaar voor het feit dat ze nu onderdak hebben en toegang tot medische hulp.

De juridische afdeling van INLIA kijkt of het echtpaar op medische gronden alsnog in Nederland mag blijven. Droon: “Wij hopen op menselijkheid bij de autoriteiten.” Het is, zegt een collega naderhand, een hoop die we in Nederland mogen koesteren.

"Beschaving is dat wij andere mensen, van waar ook ter wereld, welkom heten en proberen te ontmoeten zoals zij zijn" (Huub Oosterhuis)

Nobelprijs valt in goede handen

Bron: *Opinie Trouw* 9 okt.

Ze dachten zelf dat het een grap was, toen ze vrijdag een telefoontje uit Oslo kregen. De Internationale Campagne voor het Afschaffen van Nucleaire wapens (ICAN) bestaat pas tien jaar. Onverwacht, dat was het zeker.

Maar onverdiend, of ontijdig? Nee, dat niet. ICAN, een koepelorganisatie die honderden maatschappelijke organisaties uit de hele wereld bijeen brengt en zich vooral toelegt op lobby, heeft in de tien jaar van haar bestaan relatief veel bereikt. Eerder dit jaar stemden 122 landen in VN-verband voor een verdrag dat nucleaire wapens verbiedt. De landen beloofden dat zij geen kernwapens zullen ontwikkelen, bezitten, of ermee zullen dreigen. Ze mogen ook andere landen niet helpen dat wel te doen (reden dat Nederland tégen stemde!). Het akkoord is geïnspireerd op een eerder verdrag dat landmijnen verbood (waarbij Quakers ook nauw betrokken waren), en dat ook al eens de Nobelprijs kreeg (in 1997). Ook bij dat verdrag sloten de grootste boosdoeners zich niet aan, net als nu. Alle landen die kernwapens bezitten - het zijn er momenteel negen - praatten niet eens mee tijdens de onderhandelingen. Het Nobelcomité, en ook ICAN zelf, maken zich geen illusies over het onmiddellijke effect dat het verdrag of de vredesprijs zal hebben op deze negen landen. De voorzitter van ICAN, de Zweedse Beatrice Fihn, stelde zelf vast 'dat het zo niet werkt'. Het doel van het verdrag is gericht op de lange termijn: het moet het voor landen mét kernwapens moeilijker maken het bezit ervan te rechtvaardigen, ze moeten druk voelen om hun voorraden af te bouwen. Dat ICAN de Nobelprijs krijgt, zou dit effect kunnen versterken.

Dat is inderdaad te hopen, nu het vooruitzicht van nucleaire vernietiging reëler is dan het in decennia is geweest. Nog maar een paar weken geleden dreigde de Amerikaanse president Noord-Korea te verwoesten, en vice versa. Bovendien zal Donald Trump waarschijnlijk het nucleaire akkoord met Iran opzeggen (ook al houdt Teheran zich aan de voorwaarden), de weg openend naar een nucleaire race in het Midden-Oosten.

Enkele organisaties die ICAN steunen:

- Friends Committee on National Legislation on US
- Quaker Peace & Social Witness UK
- stopwapenhandel (gesteund door de Nederlandse Quakers)
- Pax NL

Te veel lucht en te weinig bodem

Nee, dit keer gaat het niet over 'aardse' spiritualiteit, en ook niet over bescheidenheid. Vandaag wil ik het hebben over klimaatverandering. Of juist niet eigenlijk. Meneer van Dale definieert klimaat als *'de gemiddelde toestand van de atmosfeer in een bepaald gebied'*. Met klimaatverandering bedoelen we dus de opwarming van de aarde en de toename van weersextremen. Waar klimaatverandering dus *niet* over gaat is bijvoorbeeld vervuiling, biodiversiteitsverlies, verwoestijning, overbevissing, etcetera. Dit zien we terug in het klimaatakkoord dat in 2015 werd gesloten in Parijs. De deelnemende landen besloten te proberen de opwarming beneden de 2°C te houden door de uitstoot van broeikasgassen te beperken. Andere thema's komen vrijwel niet aan bod. Op zichzelf zou dat niet zo'n probleem zijn, als die thema's dan tenminste ergens anders ondergebracht zouden zijn. Maar om de een of andere reden krijgen die veel minder aandacht. Het denken over duurzaamheid wordt gedomineerd door de term klimaatverandering, met als gevolg dat we een beetje vergeten dat dat niet het hele plaatje is.

Een voorbeeld: Milieu Centraal heeft op haar website staan dat PET-flessen minder milieu-impact hebben dan glazen flessen tenminste als ze zes keer zo licht zijn, omdat onderzoekers hebben uitgerekend dat de CO₂-emissie van de hele productieketen van PET-flessen dan lager is. Wat er bijvoorbeeld gebeurt met plastic flessen die niet in de plasticbak belanden, of eventuele giftige stoffen die eraan te pas komen valt buiten het bereik van het onderzoek. Toch baseert Albert Heijn zich hierop om toe te

PET-flessen

lichten waarom olijfolie tegenwoordig in plastic flessen zit. Het is een win-win situatie volgens de AH, want het is ook nog eens goedkoper. We komen soms tot vreemde conclusies als we de hele wereld in één getal proberen te vangen. Iets wat op het eerste gezicht een taalkundige discussie lijkt heeft reële consequenties.

Eén van die ondergeschoven kindjes is bodemkwaliteit. Een slechte zorg voor de bodem heeft in het verleden hele beschavingen in elkaar doen storten. En op dit moment is de staat van de bodem wereldwijd

alarmerend. Een paar verontrustende feitjes: ongeveer 40% van alle landbouwgrond is ernstig beschadigd, onder andere door droogte en erosie. Nu is een beetje erosie onvermijdelijk. Op wereldschaal wordt dit gecompenseerd door vulkanische activiteit, waarbij mineraalrijk gesteente weer aan de oppervlakte komt. Op dit moment echter is de erosie tussen de 15 en 40 keer hoger dan gemiddeld. Eén van de gevolgen is woestijnvorming. Er wordt geschat dat er jaarlijks een oppervlakte zo groot als Polen aan woestijn bijkomt.

Sinds de uitvinding van kunstmest hebben we enorme hoeveelheden mineralen aan de bodem toegevoegd. Even een lesje landbouwkunde: de drie belangrijkste componenten van kunstmest zijn stikstof (N), fosfaat (P) en kalium (K). Hier komt de naam 'Pokon' vandaan. Stikstof wordt uit de lucht gevangen, fosfaat en kalium komen uit de mijnbouw. De voedsel-opbrengst steeg aanzienlijk, maar door de hoge concentraties spoelt ook veel mee met het regenwater. Wat een kringloop was, werd een één-richtingsweg, van mijn naar oceaan. Eén van de belangrijkste mineralen waar een tekort aan kan komen is fosfaat. Over wanneer de fosfaatmijnen uitgeput zullen zijn, lopen de schattingen nogal uiteen, maar de pessimistische inschattingen spreken van binnen 100 jaar. Wanneer dat gebeurt moeten we het doen met de hoeveelheid fosfaat die dan nog in omloop is. Er is geen vervanging voor, en zonder fosfaat kunnen we niet leven. Het zit in onze botten en ons DNA. De bijbelse herinnering “Stof zijt gij, en tot stof zult gij wederkeren” heeft een heel letterlijke betekenis. Bodem is leven. Je zou zelfs kunnen zeggen: leven is bezielde bodem. Dus laten we de opwarming van de aarde vooral niet uit het oog verliezen, en van bodembehoud ook een topprioriteit maken.

Bij mijn weten is er niet echt een goede overkoepelende term voor “alle menselijke activiteit die toekomstig leven op aarde bedreigt”. Dat zou een goed begin zijn, want dan heb je één noemer, waar je alle uitdagingen onder kunt scharen. Sinds de jaren '70 is er het woord 'ecocide', maar dat wordt meer gebruikt in lokale zin. Is 'globale ecocide' een beter idee? Heb je een beter idee, of wil je iets anders kwijt? Laat het me weten via: mieke.vanopheusden@posteo.de

Handen en Voeten

door Wils 't Hart

Dat wordt pannenkoeken bakken!

Het is al weer november en de feestdagen van december komen er aan. Maar ook in november is het al feest. Nog vòòr de oude Sinterklaas en ná Sint-Maarten (en onze outreach-dag!!) komt er nog een belangrijke Sint in het land: Sint-Pannenkoek.

Begonnen in de strip van Jan Jans en de kinderen in het weekblad Libelle, verzonnen door de schrijver Jan Kruis, zag Sint-Pannenkoek het levenslicht.

Een jeugdige Sint dus en springlevend. Zo eenvoudig op Sint-Pannenkoek, op 29 november, maar het mag ook een dagje eerder of later, eet iedereen pannenkoek. Voor de feestvreugde mag je de eerste pannenkoek op je hoofd leggen!

Na het eerste verschijnen heeft dit feest een enorme vlucht genomen, omdat het zo simpel is, omdat het zo leuk is en zo makkelijk te doen!

De Doperse Dis, de maaltijdvoorziening voor dak- en thuislozen van de Doopsgezinden in Groningen, waar ik jullie eerder over vertelde, viert ieder jaar Sint-Pannenkoek met een dag pannenkoeken eten voor iedereen. Onze gasten zullen komen, maar ook iedereen op straat wordt uitgenodigd. Het wordt een feestelijke dag vol ontmoetingen. Zwervers en gezinnen met kinderen, studenten en winkelend publiek ontmoeten elkaar, praten en hebben plezier. Wij als vrijwilligers bakken ons een ongeluk, maar hebben ook veel plezier.

Niet alleen hier, er zijn ook restaurants die erop inspelen en ook burens, vriendengroepen en verenigingen organiseren dit feest!

Daarom, maak ook jullie eigen Sint-Pannenkoek, sla de handen ineen, roep de buurt bij elkaar en heb een fijne dag!

p.s. Vergeet de pannenkoek op je hoofd niet!

Vrienden in het hele land

Maandvergaderingen, bijeenkomsten

NON

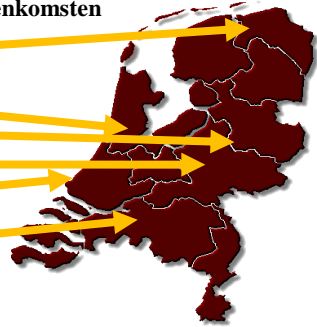
A'dam

Deventer

MiZuNed

Haagse

Breda/Helmond

Quaker Secretariaat:

Religieus Genootschap der Vrienden (Quakers).

tel.: 06 13700682, e-mail: secretariaat@deQuakers.nl.

Penningmeester Nederlandse Jaarvergadering:

Bankrek. NL65 TRIO 0212 3772 64 t.n.v. Religieus Genootschap der Vrienden - Quakers- te Amsterdam.

Quaker Bibliotheek:

Vossiusstraat 20, 1071 AD Amsterdam, bibliothecaris - Marianne IJspeert.

Quaker Literatuur:

Willem Furnée ; Badhuisweg 149, 2597 JN 's-Gravenhage tel.: 070-3220544, e-mail:

literatuur@Quakers.nu. Bankrek.: NL70 INGB 0000 313040 t.n.v. Quaker Literatuur.

Amsterdamse Maandvergadering:

Schrijver: Hans Weening, Lijnbaansgracht 208b, 1016 XA Amsterdam, 085-8780821, e-mail: hweening@xs4all.nl

Bankrek.: NL81 INGB 0004 9200 51 t.n.v. A'damse MV Quakers te Anna Paulowna.

Haagse Maandvergadering:

Schrijver: Willem Furnée, e-mail: haagsevrienden@Quakers.nu,

Haagse Maandvergadering, Stadhouderslaan 8, 2517 HW 's-Gravenhage. tel. 070-3600621,

Bankrek.: NL48 INGB 0001 8562 21 t.n.v. Haagse Vrienden, Quakers Den Haag.

Midden- en Zuid-Nederlandse Maandvergadering:

Schrijver: Els Ramaker, tel. 0344 606818/0636361350. email: els@ramaker.me,

Bankrek.: NL67 TRIO 0197 6518 52 t.n.v. Rel. Gen. der Vrienden-Quakers- te Deventer.

Deventergroep:

Inlichtingen: Frieda Oudakker 0644794366, email: friedaoudakker@live.nl.

Noord Oost Nederlandse Maandvergadering:

Schrijver: Kees Nieuwerth; Hoofdstraat 26; 9514 BE Gasselternijveen; k.nieuwerth@wxs.nl.

Bankrek.: NL12 INGB 0001 5908 95 t.n.v. N.O.N. MV Rel. Gen. der Vr. te Groningen.

Quaker Hulpfonds:

Schrijver vacature. Penningm: Johannes Borger, e-mail: johannes.borger@hotmail.com.

Bankrek. is NL94 TRIO 0338 4113 64. t.n.v. Quaker Hulpfonds Religieus Genootschap der Vrienden, Quakers, te den Haag.

Vrienden voor Brussel (VVQREA):

Schrijver: Peter van Leeuwen, tel.: 0182-611786; e-mail: vvqrea@gmail.com. Bankrek. NL93 TRIO 0391 2219 65 - t.n.v.: Vrienden van de Quakerraad te Helmond.

Waar zijn Quakerbijeenkomsten?

Wijdingssamenkomsten in Nederland en België

Amsterdam	Iedere zondag 10.30	Vossiusstraat 20, Amsterdam, info: 085-8780821, e-mail: hweening@xs4all.nl
Antwerpen	Geen vaste tijdstippen	Info Jan Peeters tel.: 0032.15.24 75 10 e-mail : boekrijk@hotmail.com
Breda/ Helmond	3x per jaar op wisselende plaatsen; steeds om 11.30 uur	Info.: Hennie Jansen tel.:0492-537991.
Brussel	iedere zondag 11.00	Quaker House, Square Ambiorix 50, 1000 Brussel, tel.: 00.32.2.230 49 35
Bennekom	Iedere zondag: 10.30 in de Commandeerij, Commandeursweg 44, 6721 ZM Bennekom	e-mail: els@ramaker.me Op de 2e zondag van de maand is er eerst een worship-sharing en daarna wijdingssamenkomst tot 12.00.
Deventer	Wijdingssamenkomst 3 ^e zondag 10.30 Gespreksavond: juli, sept. en okt. op de 1e do. vd maand: 18.30. (nov. 2e do).	Wijdingssamenkomst in het Meester Geertshuis, Assenstraat 20, 7411JT Deventer. Inlichtingen bij Frieda Oudakker tel. 0644794366, e-mail: friedaoudakker@live.nl
Groningen	2e en 4e zondag van de maand: 10.30	2 ^e en 4 ^e zondag: De Poort, Moesstraat 20, 9717JW Groningen, tel. 050-5712624 Kinderen zijn welkom! Graag tevoren doorgeven aan de schrijver: Kees Nieuwerth e-mail: k.nieuwerth@wxs.nl
Den Haag	Iedere zondag: 10.30	Stadhouderslaan 8, Den Haag. Kinderen zijn altijd welkom. Bij kennisgeving vooraf is er voor hen een aangepast programma. Info: tel. 070-3600621
Wijhe, bij Zwolle	Eerste zondag van de maand 10.30	Wim en Deborah Balijon: tel.: 0570-597170 Slotpark 77, 8131 DW Wijhe. Graag aanmelden als je komt.
	Wijdingssamenkomsten op Afstand	<ol style="list-style-type: none">1. Meeting at a Distance. Inlichtingen: caroline.wilson@esade.edu2. Online meeting for worship: op tijdstippen rekening houdend met verschillende tijdzones, bekendmaking op: Quakerworship.org3. Quaker Faith and Fellowship: internetforum: www.Quakerfaithandfellowship.org

Najaarsbijeenkomst in Amersfoort

In gesprek over individuele spiritualiteit of al over de toekomst van de Quakers?

Aandacht voor elkaar

Creativiteit bij het bedenken van een nieuw lied over de Quakers.